Някога отдавна в град Сараево живееше човек на име Стефан Мезе. Беше се заселил в злочеста Босна още преди Първата световна война като пришълец, а в него се смесваха австрийска, унгарска и чешка кръв, с примеси на еврейска от племето Ашкенази. Стефан Мезе цял живот бил келнер, чиято блестяща кариера завършила в хотел "Европа" на известния богаташ Ефтанович, с изстрела на младия Гаврило Принцип.

С нисък ръст, съсухрен и набръчкан, винаги в опърпан черен костюм с омазана папийонка и бомбе, Мезе напомняше на гарван, който е пощаден и оставен да грака над руините на прогнилата черно-жълта монархия.

Живееше в бордей на един от ъглите на Главната улица, непосредствено срещу Големия парк, на етажа над сладкарница и модно ателие с воали. Притежаваше единствения музей на менюта в света, а сред най-ценните рядкости се намираше и менюто от последната вечер на ерцхерцога Фердинанд, както и лист с вина от кораба "Титаник", чиито десертни вина бе изпила солената океанска вода. Познавах добре покойния господин Мезе и редовно го посещавах през време на летните ваканции, опитвайки се да изсвиря нещо на астматичния хармониум с педали за меха.

Всеки ден, точно на обяд, Стефан Мезе излизаше на прозореца на своето претрупано апартаментче и хранеше гълъбите. Тъй като правел това още от 1908 година, безброй поколения сараевски гълъби бяха привикнали към този обеден ритуал, врязал се техните гълъбови души, та година след година все повече и повече от тях идваха, покривайки паянтовата къща – нейните прозорци, комини и покрив, като някакъв сив облак от пърхащи крила.

След това, някъде в средата на петдесетте години, къщата беше срината до основи, просто извадена като изгнил кътник, а теренът усърдно заравнен, за да се построи на него универсален магазин. Стефан Мезе получи нов, похубав апартамент, в някакъв високоетажен блок в Ново Сараево, но чак до смъртта си, всеки ден, точно по обяд, отиваше на празното място, където някога беше неговия дом, с джобове, пълни с царевични зърна.

И о, чудо! Точно в мига, когато църковните камбани огласяха дванайсет часа, небето над Главната улица потъмняваше; от всички краища на Сараево долитаха гълъби – онези от стръмния Бистрик и онези от Башчаршия, гълъби от Чифутняк и Голубняк, от Ковач и Вратник, сиви птици от Требевич и ята от Крайбрежната улица – безброй сараевски гълъбови ескадрили.

През 1959 година гледах тази сцена и върху листа с вината от кафенето "Парк" записах това сараевско чудо:

"Птиците падат върху стареца. Вече са застанали на главата му, на раменете му, на ушните миди, дополовина изядени от кълване, на върховете на неговите високи, усърдно завързани обувки. Те се хващат за неговата усмивка пърхайки на височината на устните му. Птиците стоят във въздуха на онези свои места, на които някога са стоели техните любими прозорци, техните комини, тяхната антена на радиоапарата марка *blaupunkt*, производство 1926 година.

По същия неочакван начин, по който бяха долетели, птиците, с едно движение на крилата, по някакво мълчаливо гълъбово споразумение, отлитат натам, откъдето са дошли – всяко ято в своята посока, всяка птица със своето ято. Можеш да усетиш вятъра в лицето си и сухия, пляскащ размах на техните крила. Като ято риби, като сенките, които това

ято оставя на пясъчното дъно, отлитат малките, сиви петна, отнасяйки със себе си мирисите на старото Сараево...”

Спомням си тази нереална сцена и през тази нощ, когато този град е завинаги изгубен за мен. Но неговият стар дух все още се рее над пепелищата в душите ни.

Стоя и неволно разпервам ръце; и, виж ти – от всички страни, от никъде, от нищото, в съзнанието ми, като гълъбите на покойния Стефан Мезе, долитат изгубените лица на приятели, първи любови, роднини и хора на изкуството, всички онези, които някога съм познавал и обичал.

Отчаян съм. За разлика от господин Мезе, аз не мога да им дам нищо.

Старото Сараево се рее така известно време във въздуха, а след това отново изчезва, оставяйки ме без утеха.